

Uz sākumlapu>Nauda/naudas prasījumi>Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Civiltiesību jomā nepabeigtās procedūras un tiesvedība, kas sāktas pirms pārejas perioda beigām, turpināsies saskaņā ar ES tiesību aktiem.

Pamatojoties uz savstarpēju vienošanos ar Apvienoto Karalisti, e-tiesiskuma portāls saglabās visu informāciju attiecībā uz Apvienoto Karalisti līdz 2022. gada beigām.

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Gibraltārs

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Tiesas priekšraksts ir tiesas rīkojums, ar kuru pusei uzliek pienākumu vai nu veikt, vai arī atturēties veikt noteiktus pasākumus. Pagaidu tiesas priekšraksts ir šāda veida rīkojums, kas izdots pirms prasības izskatīšanas. Prasītājs var mēģināt aizsargāt savu stāvokli tiesvedības gaitā vai pat pirms tiesvedības uzsākšanas, lūdzot izdot pagaidu tiesas priekšrakstu, lai neļautu atbildētājam rīkoties tādā veidā, kas varētu kaitēt prasītājam.

Pastāv arī divi īpaši tiesas priekšrakst veidi, kurus prasītājs var lūgt izdot, ja pastāv risks, ka atbildētājs varētu veikt pasākumus pierādījumu iznīcināšanai vai traucēt prasītājam saņemt jebkādu tiesas spriedumu. Pirmais veids ir kratišanas orderis, kurš ļauj meklēt dokumentus vai mantu atbildētāja telpās; otrais veids ir iesaldēšanas priekšraksts, kurš aizliedz atbildētājam rīkoties ar aktīviem vai pārvietot tos ārpus jurisdikcijas.

Ja prasītājs mēģina panākt naudas summas samaksu (piemēram, parāda atmaksu vai zaudējumu atlīdzību), tiesa, lai izvairītos no sarežģījumiem, kas var rasties prasītājam, ja tiek kavēta sprieduma pieņemšana, var izdot rīkojumu, ka atbildētājam ir jāpārskaita uz tiesas kontu starpmaksājums tādas summas apmērā, kāda atbildētājam galu galā varētu būt jāmaksā.

Atbildētājs var saskarties ar risku, ka, pat ja prasība tiek noraidīta un tiek izdots rīkojums, ka prasītājam ir jāatlīdzina tiesāšanās izdevumi, nebūs iespējams izpildīt rīkojumu atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Lai aizsargātu atbildētāju, tiesa noteiktos apstākļos var izdot rīkojumu, ka prasītājam ir jāsniedz nodrošinājums tiesāšanās izdevumiem, parasti iemaksājot tiesai naudas summu.

Augstākajai tiesai ir pilnvaras noteikt pagaidu noregulējumu, lai atbalstītu tiesvedību citā jurisdikcijā, ja tas ir lietderīgi. Tā var arī pieņemt "globāla tvēruma iesaldēšanas priekšrakstu", kas attiecas uz aktīviem citās jurisdikcijās.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Tiesas priekšraksti (tostarp kratišanas orderi un iesaldēšanas priekšraksti)

Tiesas priekšraksti ir tiesas rīkojumi. Ja nav izdots kratišanas orderis vai iesaldēšanas priekšraksts, atbildētājam parasti nav pienākuma atļaut pārmeklēt viņa telpas vai atturēties no aktīvu atsavināšanas. Pieteikumu par kratišanas orderi vai iesaldēšanas priekšrakstu iesniedz Augstākajā tiesā.

Pieteikuma iesniedzējam ir godīgi jāatklāj visi būtiskie fakti, par kuriem ir jāinformē tiesa (jo īpaši, ja pieteikums tiek iesniegts bez paziņošanas).

Jāsniedz arī rīkojuma projekts, precīzi norādot nepieciešamos pasākumus.

Attiecībā uz pagaidu tiesas priekšrakstu pieteikuma iesniedzējam parasti ir pienākums uzņemties "pretsaistības par zaudējumu atlīdzināšanu" — solījumu kompensēt atbildētājam visus zaudējumus, ko tam radījis priekšraksts, ja vēlāk izrādās, ka to nedrīkstēja izdot (piemēram, ja prasītājs lietā zaudē).

Pieteikumu var iesniegt, neinformējot par to atbildētāju, ja ir pamatots iemesls to darīt. Pieteikumu var iesniegt arī pirms prasītājs ir iesniedzis prasības veidlapu, ar kuru tiek ierosināta pamata tiesvedība. Nav oficiālas prasības, ka pieteikuma iesniedzēju pieteikuma izskatīšanas tiesas sēdē ir jāpārstāv advokāts, bet pieteikuma iesniedzējam parasti būs nepieciešamas juridiskas konsultācijas un pārstāvība, lai iesniegtu šādu pieteikumu.

Tiklīdz tiesa pieņem rīkojumu, tas ir jāastāda un jāizsniedz atbildētājam. Tiesu amatpersonas nepiedalās pagaidu tiesas priekšrakstu izdošanā vai izpildē. Tomēr kratišanas orderi sastāda saskaņā ar īpašu procedūru. Parasti to izsniedz "uzraugošais advokāts", kurš pārzina kratišanas orderu kārtību un ir neatkarīgs no pieteikuma iesniedzēja advokātiem. Uzraugošajam advokātam ir jāizskaidro kratišanas ordera nozīmi atbildētājam un jāsniedz atbildētājam informācija par viņa tiesībām saņemt juridiskas konsultācijas. Uzraugošais advokāts veiks vai uzraudzīs kratišanu un paziņos kratišanas rezultātus pieteikuma iesniedzēja advokātiem.

Starpmaksājumi un izmaksu nodrošinājums

Starpmaksājumus un izmaksu nodrošinājumu var nodrošināt, pusēm savstarpēji vienojoties, bet, ja vienošanās nav panākta, ir nepieciešams vērsties tiesā. Pieteikumu iesniedz, iesniedzot pieteikuma paziņojumu ar rakstisku pierādījumu. Pieteikums jāizsniedz atbildētājam, kurš var iesniegt pretpierādījumus. Ja tiesa izdod rīkojumu, tā noteiks nodrošinājuma vai maksājuma veidu un summu, kas jāveic.

Rīkojumu saņemšanas izmaksas

Par kāda no iepriekš aprakstīto rīkojumu saņemšanu nav noteiktu nodevu saraksta. Tomēr pastāv īpašas tiesas nodevas par pieteikumu izdot rīkojumu, kas ir atkarīgas no tā, vai pieteikums ir iesniegts, paziņojot atbildētājam vai bez paziņošanas. Pilnīgu informāciju par šīm nodevām var saņemt Augstākās tiesas kancelejā, 277 Main Street, Gibraltārs, tālruna numurs (+350) 200 75608.

Pieteikuma iesniedzējam ir pienākums maksāt savu advokātu (un attiecībā uz kratišanas orderi — uzraugošā advokāta) honorārus, lai gan galu galā atbildētājam var piespriest atlīdzināt šos izdevumus.

2.2 Galvenie noteikumi.

Kā minēts iepriekš, visi šajā sadaļā aprakstītie tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir saprātīgi, un tiesa tos nenosaka, ja tā uzskata, ka konkrētajos apstākļos tie būtu nepiemēroti vai nesamērīgi. Tiesas mēdz ievērot lielāku piesardzību attiecībā uz kratišanas orderiem un iesaldēšanas priekšrakstiem, jo tie ir īpaši stingri pasākumi.

Pagaidu priekšraksti

Lai izlemtu, vai pieņemt pagaidu priekšrakstu, tiesa vispirms apsvērs, vai prasība rada "nopietnu jautājumu, kas jāizskata" (nevis "nenozīmīgu vai vieglprātīgu"). Ja tas nenotiks, tiesas priekšraksts tiks noraidīts.

Ja būs jāizskata nopietns jautājums, tiesa apsvērs "atbilstības līdzsvaru". Tas ietver jautājumu par to, vai būtu sliktāk pieprasīt, lai prasītājam līdz tiesas spriedumam netiek izsniegts tiesas priekšraksts, vai likt atbildētājam saņemt tiesas priekšrakstu. Izlemjot šo jautājumu, tiesa šādā kārtībā izskatīs šādus jautājumus:

Vai zaudējumu atlīdzināšana prasītājam būtu piemērots tiesiskās aizsardzības līdzeklis, ja prasītājs uzvarētu tiesā? Ja zaudējumi būs atbilstoši, tiesas priekšraksts tiks noraidīts. Ja tas tā nebūtu (piemēram, tāpēc, ka kaitējums prasītājam būtu nelabojams vai nefinansiāls), jāizskata atlikušie jautājumi. Vai prasītāja pretsaistības attiecībā uz zaudējumu atlīdzināšanu sniegtu atbildētājam pietiekamu aizsardzību, ja atbildētājs uzvarētu tiesā? Ja zaudējumu atlīdzināšana pienācīgi aizsargā atbildētāju, tas parasti ir arguments par labu tiesas priekšrakstam.

Ja citi faktori šķiet vienmērīgi līdzsvaroti, tiesa saglabās *status quo*. Parasti šis faktors ir par labu tiesas priekšrakstam.

Var apsvērt citus sociālos vai ekonomiskos faktorus, piemēram, priekšraksta izdošanas vai noraidīšanas ietekmi uz nodarbinātību vai zāļu pieejamību.

Kā pēdējo līdzekli tiesa var ņemt vērā pušu argumentu relatīvo pamatotību, bet tikai tad, ja ir iespējams skaidri noteikt, ka vienas puses argumenti ir daudz spēcīgāki nekā otras puses argumenti.

Kratišanas orderi

Lai nodrošinātu tādu pierādījumu vai īpašuma saglabāšanu, kas saistīts ar tiesvedību, var izdot kratišanas orderi. Nosacījumi kratišanas ordera saņemšanai ir stingrāki nekā cita veida tiesas priekšrakstu saņemšanai, un tiesa neizsniegs orderi, izņemot gadījumu, kad prasītājs pierāda, ka ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi.

Pret atbildētāju ir uzsākta ārkārtīgi spēcīga *prima facie* lieta.

Atbildētāja darbības, kas ir pamatā tiesvedībai, rada nopietnu faktisku vai iespējamu kaitējumu prasītājam.

Ir skaidri pierādījumi, ka atbildētāja rīcībā ir inkriminējoši dokumenti vai materiāli.

Pastāv "reāla iespēja" vai "varbūtība", ka attiecīgie dokumenti vai materiāli pazudīs, ja rīkojums netiks izsniegts.

Iesaldēšanas priekšraksti

Tiesai ir tiesības izdot iesaldēšanas priekšrakstu, ja to darīt ir "pamatoti un atbilstīgi". Iesaldēšanas priekšraksts netiks izdots vien tad, ja prasītājs var pierādīt, ka ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi.

Prasītājam ir būtisks pamats celt prasību, kura piekritīga Gibraltāra tiesām.

Prasītājam ir "labi argumentējama lieta" pret atbildētāju.

Ir pamats uzskatīt, ka atbildētājam ir aktīvi attiecīgajā jurisdikcijā.

Pastāv "reāls risks", ka atbildētājs ar aktīviem rīkosies tādā veidā, kas nozīmē, ka nevienu spriedumu nevarēs izpildīt (piemēram, atsavinot aktīvus vai izņemot tos no jurisdikcijas).

Tiesa izmantos īpašu piesardzību, pirms tā izdod iesaldēšanas priekšrakstu ārvalstu tiesvedības atbalstam, jo īpaši, ja iesaldēšanas priekšraksts pārklāsies vai būs pretrunā ar jebkuru iesaldēšanas priekšrakstu, ko pieņēmusi ārvalsts tiesa, kurā notiek pamata tiesvedība, vai ja ārvalsts tiesa ir atteikusies iesaldēt aktīvus.

Tiesa neizdos globāla tvēruma iesaldēšanas priekšrakstu, ja atbildētājam ir pietiekami aktīvi jurisdikcijā, un tai ir jāizlemj, vai varētu izpildīt globāla tvēruma priekšrakstu valstīs, kurās atbildētājam ir aktīvi.

Starpmaksājumi

Tiesa var piespriest atbildētājam veikt starpmaksājumu tikai tad, ja atbildētājs ir uzņēmies saistības samaksāt naudu prasītājam, ja spriedums jau ir pieņemts par labu prasītājam par naudas summu, kas jānovērtē vēlāk, vai ja tiesa ir pārliecinājusies, ka tiesas procesā prasītājs atgūs "ievērojamu naudas summu" (vai zemes valdījuma prasījumā – maksājumu par to, ka atbildētājs izmantojis zemi). Miesas bojājumu gadījumos maksājumu var piespriest tikai tad, ja atbildētāja atbildību izpilda apdrošinātājs vai atbildētājs ir valsts iestāde.

Izmaksu nodrošinājums

Visizplatītākās lietas, kurās tiesa var piespriest prasītājam sniegt nodrošinājumu, ir šādas.

Prasītājs dzīvo ārpus Eiropas Savienības un Eiropas Brīvās tirdzniecības zonas (Islande, Lihtenšteina, Norvēģija un Šveice), un ir grūti izpildīt izmaksu uzdevumu prasītāja dzīvesvietas valstī.

Prasītājs ir uzņēmums vai cita reģistrēta struktūra, un ir pamats uzskatīt, ka tas nevarēs atlīdzināt atbildētāja tiesāšanās izdevumus, ja tas tiks piespriests.

(Nosakot, vai pieprasīt drošības naudu, tiesa ņems vērā, vai atbildētāja rīcība ir izraisījusi prasītāja naudas vai naudas līdzekļu trūkumu.)

Prasītājs ir mainījis adresi, lai izvairītos no tiesvedības sekām, vai nav norādījis pareizu adresi prasības veidlapā.

Prasītājs ir veicis pasākumus attiecībā uz saviem aktīviem, kas apgrūtinātu to, ka tiek izpildīts rīkojums par tiesāšanās izdevumiem pret viņu.

Tiesa izdos rīkojumu tikai tad, ja pārliecināsies, ka tas ir nepieciešami, ņemot vērā visus apstākļus. Tā apsvērs, vai drošības pieteikums tiek izmantots, lai mazinātu faktisku prasību, un vai prasījumam ir pamatotas izredzes gūt panākumus.

Tiesai ir arī tiesības piespriest, ka drošības naudu sniedz:

persona, kas nav līgumslēdzēja puse un kas finansē prasību apmaiņā pret daļu tiesvedības rezultātu vai kas ir piešķīrusi tiesības iesniegt prasību

prasītājam, lai izvairītos no riska saskarties ar izmaksu rīkojumu;

jebkura procesā iesaistītā puse, kas bez pamatota iemesla nav ievērojusi tiesas noteikumus.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Pagaidu tiesas priekšraksti

Pagaidu tiesas priekšrakstā var prasīt, lai puse veic vai atturas veikt pasākumus attiecībā uz jebkāda veida aktīviem.

Kratišanas orderi

Kratišanas orderī pieprasa, lai atbildētājs atļauj iekļūt viņa telpās, bet neļauj prasītājam uzspiest iekļūšanu. Rīkojumā jānorāda telpas, kurās var veikt kratišanu, un jāuzskaita objekti, kurus personas, kas veic kratišanu, var pārbaudīt, kopēt un izņemt. Rīkojums var attiekties tikai uz pierādījumiem, kas var būt būtiski tiesvedībā, vai mantu, kas var būt tiesvedības priekšmets vai par kuru var rasties jautājumi tiesvedībā.

Standarta veidlapas rīkojumam ir nepieciešams, lai atbildētājs nodotu visus rīkojumā uzskaitītos posterus. Ja datoros var glabāt attiecīgus pierādījumus, ir jānodrošina piekļuve visiem datoriem telpās, lai tos varētu pārmeklēt, un ir jānodrošina visu attiecīgo atrasto priekšmetu kopijas.

Iesaldēšanas priekšraksti

Tiesa attiecībā uz atbildētāja īpašumu var izdot iesaldēšanas priekšrakstu, kas aizliedz atbildētājam samazināt savus aktīvus jurisdikcijā zem noteiktas vērtības, vai izdot rīkojumu par konkrētu aktīvu iesaldēšanu. Atbildētājam joprojām būs atļauts iztērēt paredzētās summas par dzīvošanas izdevumiem, juridiskām konsultācijām un pārstāvību, un rīkojums var ļaut atbildētājam rīkoties ar aktīviem viņa parastās darbīdarbības ietvaros.

Iesaldēšanas priekšraksta standarta forma ir "maksimālā summa", kas nosaka, ka tas attiecas uz visiem atbildētāja aktīviem līdz norādītajai vērtībai. Tas attiecas uz visiem aktīviem, ar kuriem atbildētājam ir tiesības rīkoties pašam, tostarp aktīviem, kas ir trešās personas turējumā vai kontrolē saskaņā ar atbildētāja norādījumiem.

Vispārējais jeb "maksimālās summas" rīkojums attieksies uz jebkuriem aktīviem, tostarp kustamo un nekustamo īpašumu, transportlīdzekļiem, naudu un vērtspapīriem. Rīkojums attieksies arī uz visiem aktīviem, kas tiek iegādāti pēc rīkojuma izdošanas. Tajā var norādīt konkrētus īpašumus, darbīdarbības aktīvus un banku kontus, kas ir iesaldēti. Kopējais bankas konts netiks iesaldēts, ja vien tas netiks īpaši iekļauts rīkojumā.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Atbildētājs tiek brīdināts, ka pagaidu priekšrakstu neievērošana ir necieņas izrādīšana tiesai, par kuru atbildētājs var tikt apcietināts, sodīts ar naudas sodu vai viņa aktīvus var apķīlāt.

Tas, ka trešā persona pieļauj, ka atbildētājs var rīkoties ar aktīviem, pārkāpjot iesaldēšanas priekšrakstu, ne vienmēr ir necieņas izrādīšana tiesai. Tomēr, ja trešā persona, kurai paziņots par iesaldēšanas priekšrakstu, apzināti palīdz atbildētājam atsavināt iesaldētos aktīvus, šī persona izrāda necieņu tiesai. Tādēļ prasītājam būtu jāiesniedz iesaldēšanas priekšraksta kopijas trešajām personām, piemēram, atbildētāja bankā, grāmatvežiem un juristiem. (Standarta kārtība paredz, ka tas tiks izdarīts, un brīdina trešās personas par iespējamiem sodiem. Tas ietver arī prasītāja saistības segt pamatotās izmaksas, kas trešajām personām radušās, izpildot rīkojumu, un atlīdzināt tām saistības, kas radušās, to darot.) Pat ja tās ir informētas par rīkojumu, bankas un citas trešās personas joprojām var izmantot nodrošinājuma un ieskaitu tiesības, kas tika izveidotas pirms iesaldēšanas priekšraksta.

Iesaldēšanas priekšraksts nepiešķir prasītājam īpašuma tiesības attiecībā uz iesaldētajiem aktīviem. Tiesības celt prasību par necieņas izrādīšanu parasti ir vienīgais prasītāja tiesiskās aizsardzības līdzeklis. Līgums, kas noslēgts, pārkāpjot priekšrakstu, ir nelikumīgs, un tādējādi to var nepildīt puse, kas zina, ka tādējādi pārkāps rīkojumu. Turklāt dažkārt tiesa var pieņemt atsevišķu priekšrakstu, kas liedz atbildētājam izpildīt līgumu ar trešo personu. Tomēr īpašumtiesības var nodot saskaņā ar nelikumīgu līgumu, un pēc šāda līguma noslēgšanas parasti nav iespējams atgūt nodotos aktīvus.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Ja pušu klātbūtnē tiek izdots rīkojums par pagaidu tiesas priekšrakstu, tajā var norādīt, ka tas ir spēkā līdz tiesas spriedumam vai turpmākam tiesas rīkojumam, vai arī līdz noteiktam datumam. (Ja priekšraksts ir spēkā "līdz turpmākam rīkojumam", tas nezaudē spēku, kad tiesa pasludina spriedumu, bet tikai tad, ja tā izdod rīkojumu, ar kuru tieši vai netieši priekšraksts tiek atcelts.)

Pagaidu tiesas priekšraksts, kas iesniegts bez iepriekšējas paziņošanas atbildētājam, parasti ir spēkā ierobežotu laiku, kas reti pārsniedz 7 dienas, un tā pagarināšanai ir vajadzīgs cits tiesas rīkojums. Pieņemot priekšrakstu bez iepriekšējas paziņošanas, tiesa parasti nosaka jaunu datumu turpmākajai tiesas sēdei, kurā atbildētājs var piedalīties un apstrīdēt priekšraksta turpināšanu. Iesaldēšanas priekšraksta standarta forma nosaka, ka to piemēro līdz sēdes jaunajam datumam vai turpmākam rīkojumam.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Atbildētājs vai jebkura trešā persona, kuru tieši skar pagaidu tiesas priekšraksts, var jebkurā laikā vērsties tiesā, lai panāktu, ka rīkojums tiek mainīts vai izpildīts (lai gan pieteikumam saistībā ar jau izpildītu kratīšanas orderi parasti būtu jāgaida līdz lietas iztiesāšanai). Nav nepieciešams gaidīt jauno tiesas sēdes datumu, lai apstrīdētu rīkojumu, kas pieņemts bez iepriekšējas paziņošanas. Atbildētājam iepriekš jāpaziņo prasītāja advokātam par pieteikumu. Parasti pieteikumu iesniedz tiesai, kas ir devusi rīkojumu, un to bieži uzklausa pats tiesnesis.

Pamatojums, kāpēc atbildētājs var iesniegt šādu pieteikumu, ietver: viena no rīkojuma nosacījumiem neievērošana, būtiskas apstākļu izmaiņas, kas atceļ rīkojuma pamatojumu, rīkojuma represīvā ietekme, nepamatota iekavēšana nevainīgu trešo personu tiesībās un prasītāja kavēšanās, iesniedzot prasību. Ja priekšraksts tika pieņemts bez iepriekšējas paziņošanas atbildētājam, iemesli rīkojuma izpildei vai grozīšanai ietver arī to, ka prasītājs rīkojuma saņemšanas nolūkā nav atklājis tiesai būtiskus faktus un ka nav pietiekamu pierādījumus, lai pamatotu pagaidu kompensācijas piešķiršanu bez iepriekšējas paziņošanas. Ja tiesa atceļ rīkojumu, atbildētājs ir tiesīgs atsaukties uz prasītāja pretsaistībām zaudējumu atlīdzināšanai un prasības kompensācijai. Tiesa piespiež "izmeklēšanu par zaudējumu atlīdzināšanu", lai noskaidrotu atbildētāja zaudējumus, lai gan to var atlikt līdz lietas izskatīšanai vai vēlākai izskatīšanai. Tiesai ir pilnvaras arī atcelt vai mainīt rīkojumus par starpmaksājumiem un izmaksu nodrošinājumu, kā arī piespriest atmaksāt visu saskaņā ar rīkojumu izmaksāto naudu vai daļu no tās.

Lapa atjaunināta: 27/09/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.